

Заслугай ўсіх наказальнікаў з'яўляецца тое, што разам з бібліяграфічным апісаннем дакументаў, якія захоўваюцца ў РНМБ, прастаўляецца шэфр захоўвання. А ў рэфератыўных зборніках прастаўляецца нумар рэферата і спасылка на інфармацыйнае выданне, якое паслужыла крыніцай выяўлення дакументаў.

У інфармацыйных выданнях (рэфератыўных, аглядных наказальніках) раскрываецца змест кожнага дакумента. У бібліяграфічных наказальніках ён раскрываецца выбарачна ў выглядзе даведачных і рэкамендацыйных анатацый, ці з дапамогай указання на аспекты зместу, напрыклад, указанне назваў гарадоў. З метадычнага пункту гледжання не да канца адпрацаванымі з'яўляюцца праблемы дакладнага вызначэння віду інфармацыйнага прадукту. Аднолькавыя па колькасці ўключаных дакументаў, па спосабах групойкі дапаможнікі называюцца ў адных выпадках наказальнікамі ("Питание и радиация" (944(1995 г.)), у другіх - спісам ("Преодоление" (781(1992 г.)). Вялікая колькасць аналітычных аглядаў, якія складзены ў пачатку 90-х гадоў, носяць назву "Справки".

Пошукавыя магчымасці большасці бібліяграфічных наказальнікаў і спісаў павялічыла б выкарыстанне нумаратыві ўключаных дакументаў і стварэнне дапаможнага апарата. Аджуставанне ў наказальніках больш шырокага кола пярвічных дакументаў, напрыклад, дэпаніраваных рукапісаў, аўтарэфератаў дысертацый, патэнтнай дакументацыі прыдало б ім яшчэ большае значэнне.

У цэлым трэба адзначыць, што дзякуючы актыўнай дзейнасці арганізацый - складальнікаў інфармацыйнай прадукцыі, карыстальнікі медыцынскай інфармацыі маюць магчымасць атрымаць аператыўную, у рознай ступені паўнаты аджуставання, бібліяграфічную інфармацыю па актуальных праблемах медыцыны.

В.А.Касап, Р.А.Ровіна

Бібліяграфічныя дапаможнікі па тэхніцы

Аналіз бібліяграфічнай прадукцыі па тэхніцы за апошнія пяць гадоў дае падставу сцвярджаць, што колькасць бібліяграфічных наказальнікаў па розных галінах тэхнікі паступова змяншаецца. Звязана гэта, па-першае, з цяжкай сацыяльна-эканамічнай сітуацыяй, па-другое, з укараненнем аўтаматызаваных тэхналогій.

Сярод створаных дапаможнікаў - бібліяграфічныя наказальнікі, спісы літаратуры, агляды, нязначная колькасць рэкамендацыйных наказальнікаў.

Выгучае інфармаванне спецыялістаў асобных галін ажыццяўляецца штомесячнымі, штоквартальнымі і іншай перыядычнасці спісамі новых паступленняў ў інфармацыйныя фонды. Сярод іх можна назваць анатаваныя пералікі розных відаў дакументаў, якія паступілі ў фонды розных бібліятэк, органы інфармацыі. Напрыклад, "Перечень конструкторско-технологической документации, имеющейся в фонде БелНИИНТИ" (621(1991 г.), 479(1992 г.), 1015(1993 г.), "Список информационно-материалов, научно-технической литературы и ГОСТов, поступивших в отдел НИИ БелНИИТопроект" (650(1991 г.), 501(1992 г.), 1016(1993 г.)).

Сярод фундаментальных наказальнікаў перш за ўсё звяртае на сябе ўвагу дапаможнік "Чарнобыль" (1028(1993 г.), 1163(1995 г.)), у падрыхтоўцы якога прымалі ўдзел усе буйнейшыя бібліятэкі рэспублікі - НББ, ЦНБ імя

Я Коласа АН Беларусі, Прэзідэнцкая бібліятэка і галіновыя бібліятэкі РБ. Першы выпуск яго ахапіў розныя дакументы, выдадзеныя ў 1990-91 гг.* наступныя выпускі выходзяць 2 разы у год. Дапаможнік падрыхтаваны на добрым метадачным узроўні, раскрывае ўсе аспекты, звязаныя з чорнобыльскай катастрофай і мінімізацыяй яе вынікаў. Адназначна станюча падрыхтоўку дапаможніка, на наш погляд, нельга пагадзіцца са складальнікамі, што ён выконвае функцыю бягучага паказальніка, бо занадта вялікі інфармацыйны інтэрвал.

Значнае развіццё ў разглядаемы перыяд атрымала публікацыя аглядаў літаратуры па актуальных праблемах у перыядычных выданнях - "Трение и износ", "Инженерно-физический журнал" і інш. У якасці прыкладаў можна прывесці наступныя агляды ў часопісах: "Ленточные порошковые антифрикционные материалы" (1411(1994 г.)), "Системы охлаждения врашающихся литейных кристаллизаторов" (1109(1993 г.)).

Разглядаючы падрыхтаваныя за гэты час рэзаспектыўныя бібліяграфічныя дапаможнікі, перш за ўсё неабходна адзначыць ролю РНТБ у гэтым накірунку. На наш погляд, бібліятэка ў значнай ступені актывізавала дзейнасць у галіне бібліяграфавання галіновай літаратуры, што дае падставу сцвярджаць, што яна ў поўнай меры стала выконваць функцыю галоўнага цэнтра ў галіне тэхнікі. Паступова бібліятэка ўдасканалывала метадыку і зараз можна сказаць, што ўсе бібліяграфічныя дапаможнікі падрыхтаваны на добрым метадачным узроўні, маюць усе неабходныя часткі, прывучаны актуальным тэмам, праблемам, уключаюць звесткі аб кнігах, артыкулах з перыядычных выданняў, патэнтнай і нарматыўна-тэхнічнай дакументацыі, прамысловых каталогах і іншых дакументах за апошнія 2-3 гады. Паказальнікі пачынаюцца з прадмовы, дзе даецца кароткая іх характарыстыка, абавязкова - дапаможныя паказальнікі.

Сярод надрукаваных - чарговыя выпускі "Указателя библиографических списков по важнейшим республиканским проблемам" (110(1991 г.), 161(1993 г.), 204(1994 г.), 296(1995 г.)), а таксама тэматычныя дапаможнікі "Персональные ЭВМ" (1479(1995 г.)), "Методы и оборудование для сбора и переработки мусора" (1270(1995 г.)), "Охрана окружающей среды в отраслях промышленности" (507(1995 г.)), "Методы защиты от коррозии" (1136(1995 г.)) і інш.

Акрамя РНТБ пэўную ўвагу падрыхтоўцы бібліяграфічных дапаможнікаў надавалі і іншыя бібліятэкі. Так, звяртае на сябе ўвагу паказальнік ДНТБ "Автоматизация рабочих мест на железнодорожном транспорте" (1774(1994 г.)), чарговы выпуск паказальніка Прэзідэнцкай бібліятэкі "Дзелава чалавек" (156(1993 г.), 202(1994 г.)).

Што тычыцца рэкамендацыйных паказальнікаў, то іх па-ранейшаму рыхтуецца недастаткова. У разглядаемы перыяд падрыхтаваны наступныя: "В помощь работнику деревообрабатывающей промышленности" (825(1991 г.)), "Компьютеризация общества" (1383(1993 г.)).

* Нацыянальная бібліятэка Беларусі пачаў падрыхтаваць рэзаспектыўны паказальнік за 1986-90 гг.